

Concept verkiezingsprogramma Waterschap Rivierenland 2023-2027

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave

1. Inleiding

2. Klimaat robuust Waterschap

3. Innovatief & duurzaam waterschap

4. Veilig waterschap

5. Betrokken waterschap

6. Waterschap en de woningbouwopgave

7. Betaalbaarheid & organisatie

Voorwoord

Op 15 maart 2023 vinden de verkiezingen plaats voor de Waterschappen, tegelijkertijd met de verkiezingen voor de Provinciale Staten.

De opgaven in Nederland groeien, ook binnen het werkgebied van Waterschap Rivierenland. Denk maar aan de extreme droogte van afgelopen zomer of de enorme regenval in de zomer van 2020. Ons klimaat verandert, maar de context ook. We zijn er allemaal bij betrokken. Inwoners, bedrijven en de diverse overheden spelen een belangrijke rol. Meer dan ooit hebben we elkaar nodig om verstandige keuzes te maken.

Dat vraagt om een betrouwbare overheid die zoekt naar een praktische en betaalbare oplossingen binnen haar mogelijkheden. Klimaatadaptatie kan daarin geen doel op zich zijn, maar moet een vanzelfsprekende afweging zijn bij alle keuzes die we maken, zowel in beleid als in de uitvoering. Daarbij speelt betaalbaarheid een belangrijke rol. Het geeft daarmee weer dat we stilstaan bij de gevolgen van onze keuzes nu en op de generaties na ons. Dat is wat we als CDA willen nastreven, geen korte termijn politiek, maar nadenken over de toekomst.

In dit verkiezingsprogramma willen wij graag laten zien hoe we dit willen gaan doen. Welke prioriteiten en uitgangspunten we hebben. Voor u als kiezer, maar ook als handvat voor de gesprekken om te komen tot een nieuw college van dijkgraaf en heemraden.

Wij staan voor kennis, kunde en kwaliteit in het waterschapsbestuur, uw stem telt!

Esther Groenenberg

Heemraad & lijsttrekker CDA

Waterschap Rivierenland

1. Inleiding

Rentmeesterschap is de basis voor het handelen van het CDA in het waterschapsbestuur. Vanuit een besef van verbondenheid tussen de generaties voelt het CDA zich geroepen tot zorg voor goed waterbeheer. Voor de toekomst van onze kinderen en de wereld waarin zij leven. Water is essentieel voor leven. Voor inwoners, ondernemers, maar ook voor de flora en fauna die in onze regio's zo mooi is. Daarnaast is het van belang dat het water schoon is. Niet alleen voor het waterleven, maar ook voor ons drinkwater en het verbouwen van voedsel. Het waterschap is Nederlands oudste vorm van bestuur. De noodzaak van samenwerking stond eeuwenlang voorop. Zonder die samenwerking houdt niemand droge voeten in onze Nederlandse waterdelta.

Nederland is een waterland met in het hart daarvan, ons prachtige Rivierengebied. Of je nu aan de kust van Zeeland woont of in het binnenland van Overijssel. Grote rivieren, kleine rivieren, meren en de zee. Nederland heeft ze allemaal en de strijd met het water hoort bij ons en kenmerkt onze cultuur. Waar eerder de rivieren het landschap bepaalden en we vorst en sneeuw, maar vooral vaak teveel water zagen, zien we nu een heel andere situatie, zoals de droogte in deze zomer van 2022.

Het CDA is dan ook van mening dat de waterschappen relevanter zijn dan ooit. Innovatie, bestuurlijk leiderschap en inwoners betrekken bij het waterschap is harder nodig dan ooit. Aanpassen aan de tijd van nu met zowel teveel als te weinig water in één seizoen, vraagt een bestuur en organisatie die creatief, maar ook kostenbewust is.

Waterschappen zijn een uitvoeringsorganisatie en hebben alles in zich om een grotere rol van betekenis te spelen in de aanpak van waterbeheer op gebiedsniveau. Naast een totaaloverzicht beschikt het waterschap over de menskracht en veel gebiedskennis waardoor zij in staat zijn de vertaling van nieuwe doelen vorm te geven op gebiedsniveau.

Het rivierengebied

Waterschap Rivierenland is een uitgestrekt waterschap en ligt in de provincies Gelderland, Noord-Brabant, Zuid-Holland en Utrecht. Onderdeel van het werkgebied zijn de volgende gemeenten of een deel daarvan:

Alblasserdam – Altena – Arnhem - Berg en Dal – Beuningen – Buren – Culemborg – Drimmelen – Druten – Gorinchem - Hardinxveld-Giessendam – Heumen – Lingewaard – Maasdriel – Molenlanden - Neder-Betuwe – Nijmegen – Overbetuwe – Papendrecht – Sliedrecht – Tiel – Vijfheerenlanden - West Maas en Waal – Wijchen – Zaltbommel - West Betuwe.

Belangrijkste feiten en cijfers Waterschap Rivierenland¹:

- 191.640 hectare
- 1 miljoen inwoners
- 27 gemeenten
- 1.053 km dijken
- 10.766 km watergangen
- 254 gemalen
- 1.825 stuwen
- 74 km vaarwegen
- 691 km persleidingen
- 39 zuiveringsinstallaties
- 623 km wegen en fietspaden.

---

¹ Jaarverslag 2021 Waterschap Rivierenland

2. Klimaat robuust waterschap

De waterschappen ontleen hun bestaansrecht aan hun kennis, expertise en aanpassingsvermogen. Het begrip van klimaatrobustheid kent ongetwijfeld zijn oorsprong bij de waterschappen. Het zijn de dijken die in alle klimaat omstandigheden robuust moeten zijn. In periodes van hitte en droogte. Tijdens hoog water en laag water.

Het waterschap past zich aan. Van versneld water afvoeren naar meer vasthouden van water en het daar inzetten waar het nodig is voor de voedselvoorziening, water om te drinken, de natuur en gebruik als duurzame energiebron. Vertraagde infiltratie en locaties waar we water langer kunnen vasthoudend, bijvoorbeeld door de inzet van groenblauwe diensten voor agrariërs, kunnen van belang zijn in gebieden waar de drinkwatervoorziening, natuur en voedselvoorziening onder druk staat. We kunnen hierin alleen succesvol zijn als we de samenwerking opzoeken met medeoverheden en onze inwoners in de dorpen, het platteland en in de steden.

Bij nieuwe wateropgaven door klimaatveranderingen kunnen waar mogelijk oude watersystemen inspiratie bieden voor oplossingen. Het CDA pleit dan ook voor behoud van ons waterschapserfgoed. Het erfgoed draagt bij aan het vertellen van 'het verhaal van het waterschap' en zo versterkt het waterbewustzijn onder onze inwoners.

In het landelijk coalitieakkoord is benoemd dat water het leidend principe moet worden bij gebiedsontwikkelingen en dat is slechts één middel richting een meer klimaat robuust Nederland. In dit hoofdstuk zetten we uiteen hoe wij denken dat je een klimaat robuust Nederland creëert.

Gebiedsgericht

Toekomstig waterbeheer en inrichting van gebieden worden afgestemd op zowel afvoeren als vasthouden van water. De gebiedskenmerken geven daarbij de natuurlijke mogelijkheden weer om water in balans te brengen. Daarbij wordt ook gekeken naar de functies in de gebieden. Gebiedsgericht werken is het uitgangspunt en geeft richting. Een voorbeeld om dat concreter te maken is bijvoorbeeld de ontwikkeling van de klimaatstresstest voor het stedelijk gebied. Deze tool geeft inzicht in knelpunten en kwetsbaarheden van een (deel van) het lokale systeem. Dit soort tools zijn zeer nuttig om inzicht te geven en oplossingen te bespreken met de gemeente en omgeving. Het CDA vindt inzet op ondersteunende tools van belang, maar het is geen vervanging voor het gesprek met de omgeving.

Water in de stad

Bij nieuwe ontwikkelingen wordt water als ordenend principe gehanteerd, daarmee wordt voorkomen dat er veel ingrepen nodig zijn in het watersysteem om de bebouwing op die locatie mogelijk te maken. Ervaring leert dat dit op lange termijn alleen maar meer kosten tot gevolg heeft.

Het waterschap heeft een belangrijke adviesrol richting gemeenten om in het stedelijk gebied nog meer in te zetten op het vasthouden en vergroenen van het stedelijk gebied. Hier zijn diverse sturingsmogelijkheden voor, bijvoorbeeld via de watertoets.

Het klimaatprogramma van het Waterbeheerprogramma 2022-2027 geeft hiervoor mooie handvaten. Stimuleren van groene daken en waterbergingen in samenwerking met de gemeenten, bijvoorbeeld via onze regeling 'Samen vergroenen', maar ook door toepassing van waterdoorlatende parkeerplekken die door middel van wadi's ondergronds water vasthouden.

Natuur & landschap

Het bevorderen van biodiversiteit krijgt een steeds grotere rol binnen het Waterschap. Het CDA is voorstander van maai beleid dat een bijdrage levert aan biodiversiteit. Voorkomen moet worden dat 'gifplanten' zich verspreiden, omdat deze een gevaar vormen voor mens en dier. De wijze waarop de terreinen zijn ingericht kunnen daar een bijdrage aan leveren. De inzet van aanliggende eigenaren zoals agrariërs kan een belangrijke rol spelen, bijvoorbeeld door groenblauwe diensten zoals inzet van grasland als overloopgebied bij hoog water of piekbuien, maar ook de aanleg van natuurvriendelijke oevers of akkerranden zijn mooie voorbeelden.

Een goede waterkwaliteit is in ieders belang. Het CDA wil goed en ecologisch water, waarbij doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water het wettelijke uitgangspunt zijn. Waar mogelijk moet de natuurkwaliteit van het natuurgebied voorop staan in plaats van de regels van Natura 2000. Bij werken aan de rand van en in Natura 2000 gebieden wordt in veel projecten een suboptimale natuurkwaliteit bereikt omdat de regels in het Natura 2000 beperkend zijn. Ons streven is het bereiken van een optimale natuurkwaliteit. Wij staan voor een pragmatische aanpak, herziene toetsing en aanpassing van de regels om dit te bereiken.

(Grond)water gebruik

Het CDA zet in op meer drinkwaterwinning uit oppervlaktewater in plaats van grondwater om de langdurige effecten op natuur zoals de veenweidegebieden, landbouw en gebouwen te beperken. Door in de winter vooral oppervlaktewater te gebruiken kan grondwater worden gespaard voor de zomermaanden. Op deze wijze gaan we duurzaam met onze leefomgeving om. Als CDA blijven we inzetten op regelingen ter stimulering van waterbesparing in de landbouw, bijvoorbeeld door de toepassing van druppelbevloeiing.

Goede monitoring van het grondwater, ondiep en diep geeft handvatten om langjarige trends goed in beeld te brengen. Tevens geeft dit inzicht in hoe voorraden zich herstellen. Proeven om grondwater extra aan te vullen met peil gestuurde drainage of andere technieken kunnen het inzicht vergroten. Het waterschap kan een cruciale rol spelen in het oplossen van een waterverdelingsvraagstuk van neerslagoverschot en neerslagtekort en kan de verbinding maken tussen bovenregionaal en lokaal, een voorbeeld hiervan is onze deelname aan de Betuwse watertafel.

3. Innovatief & duurzaam waterschap

Circulaire economie

Nederland staat de komende jaren voor grote uitdagingen. We zien dat het niet mogelijk is om de aarde oneindig uit te blijven putten door onze zoektocht naar nieuwe grondstoffen. De ambitie is duidelijk; we moeten naar een samenleving waarin geen afvalstoffen meer zijn en we onze grondstoffen kunnen hergebruiken.

Waterschappen worden op dit moment nog te vaak door wet- en regelgeving belemmerd in het waarmaken van hun circulaire ambities. Het CDA wil dat er meer mogelijkheden komen voor het terugwinnen van verschillende grondstoffen uit het rioolwater. Zo dragen we bij aan een circulaire samenleving.

Duurzame energie

Naast het hergebruik van onze grondstoffen, zijn we ook steeds meer op zoek naar herbruikbare energie. Op dit moment zitten we midden in een transitie van het gebruik van fossiele brandstoffen naar het gebruik van duurzame energie.

Daarbij vragen we ons af of het veilig, maar bovenal betaalbaar is en blijft. Als we kijken naar de opgave van het waterschap is deze fors. Het zuiveren van het afvalwater is een intensieve klus die veel energie kost. Dat proberen we zoveel mogelijk te beperken en daarnaast willen we in 2030 klimaatneutraal zijn. Ons eigen verbruik wekken we ook daadwerkelijk op. Door open te staan voor innovaties en kennis te delen met andere Waterschappen zijn we bij uitstek in staat om de grote opgaven te combineren en een bijdrage te leveren aan de opgaves van de toekomst.

Onderzoek laat zien dat vraag en aanbod van energie met de lokale omgeving van de rioolwaterzuivering kan worden afgestemd en uitgewisseld. Het CDA staat open voor gebruik van de rioolzuiveringsinstallatie als energie hub, maar ook aquathermie is een mogelijke bron. Wij staan open voor deze technieken, maar gaan hier niet zelf in investeren. Hierdoor is lokaal een aanzienlijke ontlasting van het elektriciteitsnet mogelijk.

Het CDA ziet ook mogelijkheden om (warmte) energie uit het afvalwater te halen, de zuivering van Waterschap Rivierenland in Schelluinen is een mooi voorbeeld daarvan. Daar wordt de warmtevraag van de Gildewijk in Gorinchem gewonnen.

Zuivering

We zetten in op het hergebruik van afvalwater. Zo is het hergebruik van industriewater op locatie voor het CDA een must. Ook gaat het in deze om het mogelijk maken van hergebruik van effluent afkomstig uit de rioolzuiveringsinstallaties zodat het bijvoorbeeld inzetbaar is voor landbouw irrigatie. Hiermee verminderen we de druk op het grond- en oppervlaktewater.

Om dat mogelijk te maken is de aanpak van medicijnresten, andere stoffen en microplastics een belangrijk vraagstuk. Op de zuivering van Groesbeek wordt een pilot uitgevoerd met de vergaande zuivering van het water specifiek voor medicijnresten. Onderdeel van de pilot is ook een brede bronaanpak met de zorginstellingen, huisartsen en andere organisaties in de omgeving. Voor ons als CDA is een aanpak bij de bron essentieel voor de effectiviteit van de maatregel op lange termijn.

4. Veilig waterschap

Waterbeheer was van oorsprong een lokale aangelegenheid, geregeld door het dorpsbestuur. De eerste kaden waren er in de twaalfde eeuw en ze beschermden vooral het eigen dorp tegen water van het bovengelige dorp.

Zo gaat de historie van de voorlopers van Waterschap Rivierenland terug tot 1273, thans 750 jaar geleden. Op 12 februari 1273 draagt Jan van Heusden het recht van de schouw over de 'Hoefdijk', de Maasdijk over aan de Hollandse graaf Floris V, die dan direct de schouw regelt. Met de benoeming van heemraden uit de aanzienlijken uit de plaatselijke bevolking wordt in 1273 de vorming van een college van Dijkgraaf en Heemraden bereikt. In de eerdere genoemde overeenkomst met Jan van Heusden wordt bepaald dat er in het graafschap Holland twaalf heemraden zullen zijn. In het land van Heusden vier en in het Land van Altena twee. Holland zelf krijgt er zes. Daarmee werd de basis gelegd voor het moderne waterschap met als eerste kerntaak waterveiligheid. Inmiddels weten veel mensen dat het waterschap staat voor droge voeten, schoon en veilig water.

De dijkzone

Handen af van de dijkzone! Op en rondom een dijk, die nodig is voor de waterveiligheid, moeten we niet willen bouwen. De dijken hebben als primaire doel de waterveiligheid, nu en in de toekomst. Om de kosten van een dijkversterking, maar ook het belang van de bewoners te kunnen waarborgen is nieuwe bewoning op en langs de dijk niet wenselijk. Duidelijkheid is daarom nodig om te voorkomen dat in tijden van nood, handelen niet mogelijk is, of om schade aan woningen te voorkomen vanwege noodzakelijke werkzaamheden.

Samenwerking over de grens

Water trekt zich niets aan van landsgrenzen. Veel van onze waterstromen komen vanuit Duitsland en België ons land binnen. Nederland heeft als benedenstrooms gelegen land bij uitstek belang bij een aanpak van waterproblemen op het niveau van grensoverschrijdende stroomgebieden. Regionaal waterbeheer langs de grenzen van ons land vraagt dan ook nadrukkelijk om grensoverschrijdende afstemming en samenwerking met de burens over de grens. Schoon water in de grensoverschrijdende rivieren en waterlopen, hoogwaterbescherming voor Nederlandse burgers in de regionale riviersystemen, maar ook de uitdagingen van de klimaatverandering zijn onderwerpen die de waterschappen met de Duitse en Belgische partners verder op moeten pakken. Denk hierbij aan het waarborgen van veiligheid en voorkomen van overlast bij hoogwatersituaties zoals deze zich de laatste jaren regelmatig hebben voorgedaan. De toenemende perioden van droogte en watertekorten vragen om nieuwe oplossingen en een gebiedsgerichte aanpak op stroomgebiedsniveau, waarbij de grens geen belemmerende factor mag zijn.

Graafschade

Het solidariteitsprincipe waarop het beleid voor de vangst van muskus- en beverratten is gebaseerd, is een goed vertrekpunt voor het beheer van veilige dijken in de toekomst. Het CDA wil dat er nieuwe technologieën worden gepionierd en geïmplementeerd, waar nodig onder de paraplu van de Unie van Waterschappen. Dit zodat het beheer tegen huidige en nieuwe exoten ook in de toekomst doelgericht kan plaatsvinden met oog voor natuur en mens.

Daarbij komt de beheersing van de populatie bevers in ons gebied. De populatie is sterk gegroeid en de schade die deze dieren inmiddels in ons gebied veroorzaken aan de dijken en wegen is niet meer in balans. We hanteren het beverprotocol om hier een beheersbare situatie te creëren.

5. Betrokken waterschap

Een betrokken waterschap is onderdeel van haar omgeving en werkt samen met haar omgeving. Samenwerking tussen overheden wordt onder de Omgevingswet verplicht. Een bestuursorgaan moet bij de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden rekening houden met de taken en bevoegdheden van andere bestuursorganen en stemt deze uitvoering af.

Participatie

Participatie kent verschillende niveaus. Helder en duidelijk communiceren over de verwachtingen over en weer moet daarom altijd het uitgangspunt zijn. Met respect voor elkaars positie, visie en standpunten. Participatie is een waardevol goed en kan de kwaliteit van de besluitvorming en het draagvlak verhogen. Gezien onze uitvoeringstaak en de hoeveelheid grote projecten in ons werkgebied zien wij dit ook als bijzonder speerpunt. Het CDA heeft daar binnen waterschap Rivierenland ook afgelopen jaren veel aandacht voor gevraagd en zullen dat ook blijven doen.

CDA vindt de samenwerking met andere overheden belangrijk. Het waterschap neemt het initiatief als het gaat om water gerelateerde ontwikkelingen met gemeenten, provincies en Rijk. Naast de verplichte watertoets, is het van groot belang dat het waterschap ook gezien wordt als een belangrijke en volwaardige partner aan klimaattafels, bij besprekingen over de Regionale energiestrategie en de omgevingsplannen. Op gebiedsniveau kun je daarbij denken aan de Betuwse Watertafel. Daarbij staan we voor een praktische en gebiedsgerichte houding.

Lokaal

CDA is van mening dat het waterbewustzijn vergroot moet worden. Het is nog geen vanzelfsprekendheid, waardoor de kans groot is dat de noodzakelijke watertransitie door de urgentie van bijvoorbeeld de energietransitie en de woningbouwopgave naar de achtergrond verdwijnt. Waar de kans zich voordoet, moeten de waterschappen actief mogelijkheden aandragen om de watertransitie te combineren met andere doelstellingen.

Om het landelijk gebied toekomstbestendig te maken, moeten we water de ruimte geven. Daarom is het belangrijk dat water en bodem sturend worden voor de ruimtelijke plannen die voortvloeien uit het NPLG. Hiernaast is het voor de waterschappen belangrijk dat de stikstofopgave, klimaat- en de waterkwaliteitsdoelen een gelijkwaardige plek krijgen in het programma. De waterschappen pleiten daarbij voor een snelle aanpak en willen graag meewerken aan een versnelling. Provincies nemen de regie voor de gebiedsaanpak in de regio. Waterschappen brengen hun gebiedskennis en mogelijke maatregelen in.

Internationaal

De waterschappen delen de eigen kennis en expertise ook met andere landen om het waterbeheer aldaar op orde te krijgen. Ze worden hierin financieel ondersteund door het Rijk. De waterschappen leren hier ook zelf van en vergroten zo de eigen innovatiekracht. Voor medewerkers is het een kans om in een andere context nieuwe ideeën en ervaringen op te doen, waar het eigen waterschap weer van profiteert. Het maakt het waterschap ook tot een aantrekkelijke werkgever, zeker voor jonge mensen.

Genieten van water, recreatie

Een betrokken waterschap heeft oog voor de recreatieve mogelijkheden en cultuurhistorische (water)waarden in een gebied en draagt daar waar mogelijk in bij.

6. Waterschap en de woningbouwopgave

Het kabinet heeft de ambitie de woningbouw te versnellen door circa 100.000 woningen per jaar te bouwen. Deze opdracht raakt ook de waterschappen en zorgt niet alleen voor inhoudelijke dilemma's maar vraagt ook om een nadrukkelijke rol van de waterschappen bij nieuwbouw en een nauwere bestuurlijke samenwerking. Nieuwe tijden vragen om een nieuwe aanpak waarbij het waterschap zijn autoriteit op het gebied van water wederom kan pakken. Waterschappen beschikken over een buitengewoon goed en inhoudelijk sterk ambtelijk apparaat. Samen met deze mensen kan een plan van aanpak gemaakt worden om toch zoveel mogelijk te bouwen op een verantwoordelijke manier. Nederland is nou eenmaal een waterland en ruimte is beperkt. Er zal gebouwd worden in kwetsbare gebieden, maar als je de waterschappen goed positioneert dan kunnen zij een essentiële rol spelen in het mede mogelijk maken.

Water en bodem leidend

In het coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' staat benoemd dat water het leidend principe moet zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het CDA steunt dit voornemen en pleit ervoor dat de klimaat stresstest, watertoets en maatregelen uit het gemeentelijk rioleringsplan daadwerkelijk meewerken aan dit voornemen. Plekken die letterlijk en figuurlijk dreigen te verzuipen zijn niet geschikt voor woningbouw. Als het gaat om de ruimtelijke ordening zijn andere partijen meestal aan zet, zoals gemeenten, provincie of ontwikkelaars. Het waterschap is een essentiële kennispartner in deze processen. Toekomstbestendig bouwen houdt wat ons betreft in, ingericht op de pieken en dalen in de wateraanvoer, afgestemd op de omgeving om schade, hoge herstel- of beheerskosten in de toekomst te voorkomen.

Waterschappen hebben al eerder aangegeven dat zij in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken willen worden bij de locatiekeuze voor nieuwbouwprojecten. En dat er in navolging van de adviezen van de deltacommissaris nationale kaders komen voor klimaatbestendig bouwen. Ook vragen de waterschappen om bij bouwlocaties ruimte vrij te houden voor waterbergingen, groene parkeervoorzieningen, groene daken en voldoende openbaar groen om de toenemende neerslag op te vangen. Dit geldt niet alleen voor nieuwbouwlocaties, maar ook voor herontwikkeling van bestaande wijken.

7. Betaalbaarheid & organisatie

Het CDA vindt dat we verantwoord om moeten gaan met geld en we willen een bestuur zijn dat bewust en rechtmatig en het doel voor ogen houdend besluiten neemt. Daarbij zijn transparantie en verantwoording afleggen leidend.

Wij zijn ons bewust van de maatschappelijke opgave die voor ons ligt met de grote veranderingen in het klimaat duidelijk voelbaar voor een ieder. Om deze veranderingen op te kunnen vangen zijn er ambities nodig die geld kosten. Als CDA kunnen we niet anders dan kijken wat noodzakelijk is en wat kosten zijn alvorens een besluit te kunnen nemen wat uitlegbaar is aan bewoners. Rekeningen worden niet doorgeschoven naar toekomstige generaties.

Als Algemeen Bestuur moeten we steeds goed en tijdig geïnformeerd worden door het College van Dijkgraaf en Heemraden. Zo worden we als Algemeen Bestuur vooraf betrokken bij het nemen van belangrijke beslissingen.

Door vele ambities naast wettelijke taken moet er constant gestreefd worden naar hogere efficiëntie en kostenbesparing. Het CDA vindt dat er zuinig met middelen moet worden omgegaan. Keuzes maken of temporiseren kan dan noodzakelijk zijn.

Lastenverzwaring en tariefstijging moeten zoveel mogelijk beperkt worden, al is een discussie hierover nooit te voeren zonder de vraag te stellen welke kerntaken het waterschap moet uitvoeren.

Betaalbaarheid

Veel cruciale installaties en eigendommen ten behoeve van het watersysteem, waterveiligheid en waterketen lopen tegen het einde van hun levensduur. Nu de technische levensduur op zijn einde loopt en vervangingen benodigd zijn worden de waterschappen geconfronteerd met hoge kosten. In de afgelopen periode hebben we voor de vervangingsopgave van de persleidingen daarom ook aangedrongen op inzicht en vooral reservering van middelen om de vervanging te kunnen financieren. Vooruitzien doet regeren zegt men, maar dat geldt ook voor andere investeringsopgaven. Wij pleiten ervoor om de komende jaren in kaart te brengen voor welke investeringsopgave de waterschappen staan en vervolgens met een vervangingsstrategie te komen. Hierbij moet een duurzame en circulaire aanpak centraal staan alsmede een reële financiële dekking zonder significante stijging van de belastingdruk.

Het CDA is van mening dat het waterschap, net zoals gemeente de mogelijkheid moet hebben om het btw-compensatiefonds aan te spreken voor investeringen ten behoeve van waterveiligheid maar ook vanuit het solidariteitsbeginsel. Nu worden de extra kosten die het Waterschap maakt door het niet kunnen

aftrekken van btw-kosten betaald door de inwoners en bedrijven. Het CDA stelt dan ook voor dat dit via een waterschap BTW-fonds geregeld moet worden.

Het CDA spreekt zich uit tegen een versobering al dan niet afschaffing van de kwijtschelding zoals die nu bij de waterschappen bestaat.

Organisatie

Waterschapswerk is vooral ook mensenwerk. Het is van belang ook jonge mensen te blijven enthousiasmeren voor de vele mogelijkheden die werken bij waterschappen bieden. Het CDA wil blijven investeren in goede technici voor de toekomst. Het aanbieden van traineeships op alle niveaus, en daarnaast ook investeren in goede praktijkopleidingen zijn hierbij van groot belang. Daarnaast is inzet op innovatie van belang om het tekort aan vakspecialisten op te vangen.